

U 15/2020 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistetusta käyttöönotosta ja muutoksista valtiosopimukseen vakaussopimusten siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä (*vakaussopimusten koskevan sopimuksen muuttaminen*)

Perustuslain 96 §:n mukaisesti lähetetään eduskunnalle yhteisen kriisinratkaisuneuvoston valmisteleva luonnos sopimuksen vakaussopimusten siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä tehdyn sopimuksen muuttamiseksi (*muutosopimus*), joka toimitettiin sopimusosapuolille 23.1.2020 sekä muutosopimusluonnoksesta laadittu muistio.

Asiasta on laadittu aikaisemmin jo valtioneuvoston jatkoselvitys (EJ 2/2020 vp).

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 2020

Valtiovarainministeri Katri Kulmuni

Neuvotteleva virkamies Tuukka Taipale

EHDOTUS SOPIMUKSEN VAKAUSMAKSUJEN SIIRROSTA YHTEISEEN KRIISINRATKAISURAHASTOON JA RAHASTO-OSUUKSIEN YHDISTÄMISESTÄ TEHDYN SOPIMUKSEN MUUTTAMISEKSI

1 Tausta

Euroryhmä saavutti 4.12.2019 periaatteellisen sovun Euroopan vakausmekanismin (EVM) kehittämisestä. EVM:n kehittämisen yksi keskeinen elementti on yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn perustaminen sen yhteyteen.

Euroryhmä linjasi samassa yhteydessä, että vuonna 2020 tehdään poliittinen päätös varautumisjärjestelyn aikaistetusta käyttöön otosta instituutioiden ja toimivaltaisten viranomaisten (komissio, kriisinratkaisuneuvosto ja Euroopan keskuspankki) tekemän pankkisektorin riskien vähenemisarvion perusteella. Riskien vähenemisarvion ajankohta ajoittuu näillä näkymin tämän vuoden jälkipuoliskolle.

Eurohuippukokoukselle joulukuussa osoittamassaan kirjeessä euroryhmän puheenjohtaja Mario Centeno totesi, että jos varautumisjärjestely otetaan käyttöön aikaistetusti, sen tulisi tapahtua tehokkaalla tavalla. Tämä voitaisiin saavuttaa tekemällä valtiosopimukseen vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä (jäljempänä *sopimus*) rajattuja muutoksia, joiden myötä tuotaisiin pankkisektorin (tarvittaessa maksamat) ylimääräiset vakausmaksut yhteisen taakanjaon piiriin jo ennen tavoitetilan eli vuoden 2024 alkua. Vaikuttaa siltä, että euromaiden keskuudessa on laaja tuki sopimuksen muuttamiselle tällä tavoin.

Kriisinratkaisuneuvoston valmistelema ensimmäinen luonnos sopimuksen muuttamiseksi (jäljempänä *muutosopimus*) toimitettiin sopimusosapuolille 23.1.2020. Virkamiestason neuvottelut muutossopimusluonnoksesta alkoivat 28.1.2020 laajennetun euroryhmän kokoonpanon puitteissa. Näissä neuvotteluissa muutossopimuksen sisällöstä on muutoin teknisesti löydetty yksimielisyys, mutta sopimuksen viivytettyä soveltamista koskeva 5 artiklan 2 kohta ja siihen liittyvä johdantokappale on jätetty hakasulkeisiin odottamaan euroryhmän ratkaisua kyseisen kohdan sisällyttämisestä sopimukseen.

Muutosopimuksen lisäksi on laadittu luonnos yhteiseksi julistukseksi, joka ei olisi osapuolia oikeudellisesti sitova, vaan ilmaisisi allekirjoittajien poliittisen tahdon muutossopimuksen nopeaksi ratifioimiseksi samanaikaisesti Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen (jäljempänä *EVM-muutosopimus*) kanssa, ottaen kuitenkin huomioon mm. niiden kansalliset vaatimukset. Yhteinen julistus allekirjoitettaisiin mahdollisesti yhdessä muutossopimuksen kanssa ja se tulisi muutossopimuksen liitteeksi.

Sopimus sisältää lainsäädännön alaan ja eduskunnan budjettivaltaan vaikuttavia määräyksiä. Alkuperäisen kiireellisen aikataulun vuoksi ja eduskunnan vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseksi asiasta annettiin poikkeuksellisesti valtioneuvoston jatkoselvitys 13.2.2020 (*EJ 2/2020 vp*). Tällä kirjelmällä asia saatetaan perustuslain 96 §:n mukaisesti eduskunnan käsiteltäväksi.

Kirjelmässä esitetty valtioneuvoston kanta vastaa mainitussa jatkoselvityksessä esitettyä kantaa, johon suuri valiokunta yhtyi (*SuVL 1/2020 vp*).

2 Pääasiallinen sisältö

Muutosopimuksella muutetaan lähinnä nykysopimuksen 5 artiklaa ja 7 artiklan 1 kohtaa. Muutokset koskevat pankeilta kerättävien ylimääräisten vakaussmaksujen tuomista, voimassaolevasta sopimuksesta poiketen, yhteisen kustannusten taakanjaon piiriin jo siirtymäkauden aikana. Jäsenvaltiossa tapahtuvaan kriisinratkaisuun käytettävät kansalliset rahasto-osuudet yhdistetään vähitellen yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja niiden olemassaolo lakkaa siirtymäkauden päättyessä vuonna 2024. Muutosopimuksella halutaan nopeuttaa tätä järjestelyä ylimääräisten vakaussmaksujen osalta, mikä merkitsee varautumisjärjestelyn kapasiteetin kasvattamista yksittäistapauksessa yli luottolaitoksen oman valtion osuutta vastaavan määrän rahastossa.

Johdannossa todetaan sopimusosapuolten olevan kaikki EU-maat, pois lukien Ruotsi.

Lisäksi *johdannossa* viitataan keskeisiin kokouksiin, joissa on tehty varautumisjärjestelyä koskevia päätöksiä sekä liitetään varautumisjärjestelyn käyttöönotto pankkisektorin riskien vähentämisen edistymiseen ja mahdollisiin rajattuihin muutoksiin kyseessä olevaan sopimukseen. Todetaan myös viivytetyn voimaantulon lauseke, jonka mukaan muutosopimusta ei sovelletaisi ennen toimivaltaisten viranomaisten tekemää riskien vähentämisarviota ja ennen kuin yhteisen valvontamekanismin ja yhteisen kriisinratkaisumekanismin (eli pankkiunionin) sopimusosapuolet ovat todenneet riskien vähentämisen edistyneen riittävästi.

Muutosopimuksen 1 artiklan 1 kohdassa määrätään nykysopimuksen 5 artiklan 1 kohdan d ja e alakohdan muuttamisesta sekä f kohdan lisäämisestä. Keskeinen muutos d alakohdassa on se, että jos kriisinratkaisutoimen rahoittamisessa joudutaan turvautumaan pankeilta kerättäviin ylimääräisiin vakaussmaksuihin, niin vastoin nykysopimusta, *kaikki* sopimusosapuolet ovat velvoitettuja siirtämään ylimääräisiä vakaussmaksuja koskevat maksuosuudet rahastoon (eivätkä ainoastaan ne sopimusosapuolet, joita kriisinratkaisutilanne koskee). Ylimääräisiin vakaussmaksuihin turvautumisessa on kuitenkin kaksivaiheinen porrastus. Porrastuksen mukaan rahoitusvajesta kattavat ensin 30 prosenttia ne sopimusosapuolet, joita kriisinratkaisutilanne koskee ja loppuosan 70 prosenttia kattavat kaikki sopimusosapuolet (mukaan lukien ne sopimusosapuolet, joita kriisinratkaisutilanne koskee). Edellä mainitut osuudet lasketaan siitä enimmäismäärästä, jota kriisinratkaisuasetuksen 71 artiklan mukaisesti voidaan pankeilta kerätä vuoden aikana ylimääräisiä vakaussmaksuja. Mitä lähemmäksi siirtymäkauden (eli vuoden 2023) loppua tullaan, sitä pienemmäksi käy porrastuksen ensimmäisen vaiheen prosenttiosuus ja vastaavasti sitä suuremmaksi käy toisen vaiheen prosenttiosuus (ollen tavoitetilassa 100 prosenttia) tietyn mekaanisen laskukaavan mukaan.

Alakohtaan e tehdään edellisestä alakohdasta johtuva tarkistus. Lisäksi täsmennetään, että jos kriisinratkaisuneuvosto on päättänyt lainan tai muun tuen ottamisesta rahastolle EU:n kriisinratkaisuasetuksen 73 ja 74 artiklan mukaisesti tai rahasto-osuuksien välisistä väliaikaisista siirroista tämän sopimuksen 7 artiklan mukaisesti, sopimusosapuolten tulee siirtää ylimääräisiä vakaussmaksuja koskevat maksuosuudet näiden toimenpiteiden takaisinmaksua varten erääntymisaikana ja täyteen korvaukseen saakka.

Lisäksi alakohdassa määrätään vielä, että siirtymäkauden aikana voimaan tulleiden kriisinratkaisumääräysten osalta ylimääräisten vakaussmaksujen enimmäismäärä rajataan niillä sopimusosapuolilla, joita kriisinratkaisutilanteet koskettavat, kolminkertaiseksi d alakohdan enimmäismäärästä (joka on johdettu varautumisjärjestelystä myönnettyjen lainojen lähtökohtaisesta erääntymisajasta). Kaikkien sopimusosapuolten osalta ylimääräiset vakaussmaksut on sen lisäksi rajattu kriisinratkaisurahaston kokoon tietyn kriisinratkaisumääräyksen voimaantulopäivänä

(huomioimatta kriisinratkaisurahastosta aiemmin suoritettuihin maksuihin liittyen kerättyjä vakaussmaksuja – toisin sanoen rahaston mahdollista täydentämistä ei oteta huomioon, mikä laskee kerättävien ylimääräisten vakaussmaksujen määrää). Kyseisillä määräyksillä rajataan siten ylimääräiset vakaussmaksut tarkasti siirtymäkauden aikana ja määräykset huomioivat mahdolliset useat kriisinratkaisutilanteet siirtymäkauden aikana kumulatiivisesti.

Alakohdassa f määrätään, että jos e alakohdassa tarkoitetut varatkaan eivät riitä kriisinratkaisutoimen kustantamiseksi, niiden sopimusosapuolten, joita kriisinratkaisutilanne koskee, on erääntymisajan aikana ja täyteen korvaukseen saakka siirrettävä ne ylimääräiset jälkikäteen suoritettavia vakaussmaksut, jotka voidaan vielä kerätä, lainan tai muunlaisen tuen takaisinmaksamiseksi.

Muutosopimuksen 1 artiklan 2 kohdassa määrätään sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan muuttamisesta koskien väliaikaisia siirtoja (kansallisten) rahasto-osuuksien välillä. Omien rahasto-osuuksien lainaaminen on sopimusosapuolille edelleen vapaaehtoista, mutta nyt lainaa ottavien sopimusosapuolten ei enää edellytetä siirtävän lainaa-antaville sopimusosapuolille siirtymäkauden aikana lainan suuruutta vastaavaa määrää ylimääräisiä vakaussmaksuja. Tämä johtuu kustannusten taakanjakoa koskevista muutoksista edellisen kohdan d alakohdassa. Lisäksi kohdassa määrätään tällaisessa tapauksessa sovellettavan 5 artiklan 1 kohdan e alakohtaa, tarkoittaen, etteivät ylimääräiset vakaussmaksut ole olleet välittömästi saatavilla edellisen alakohdan mukaisesti ja kriisinratkaisuneuvosto on joutunut turvautumaan muihin rahoituslähteisiin.

Muutosopimuksen 2 artiklassa määrätään muutosopimuksen tallettamisesta.

Muutosopimuksen 3 artiklassa määrätään tallettaja laatimaan sopimuksesta konsolidoitu versio.

Muutosopimuksen 4 artiklassa määrätään sopimuksen ratifioimisesta tai hyväksymisestä.

Muutosopimuksen 5 artiklassa määrätään voimaantulosta, soveltamisesta ja liittymisestä.

Ensimmäisen kohdan mukaan muutosopimus tulee voimaan päivänä, jona ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa ovat tallettaneet kaikki yhteiseen valvontamekanismiin ja yhteiseen kriisinratkaisumekanismiin (eli pankkiunioniin) osallistuvat allekirjoittajat. Sopimusta sovelletaan sen voimaantulopäivästä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

Toisessa kohdassa määrätään muutosopimuksen soveltamisesta. Muutosopimuksessa on lauseke viivytetystä soveltamisesta, jonka mukaan muutosopimusta sovelletaan ainoastaan, mikäli soveltamisen laukaiseva tekijä tapahtuu. Keskeinen laukaiseva tekijä on yhteiseen valvontamekanismiin ja yhteiseen kriisinratkaisumekanismiin osallistuvien sopimusosapuolten päätös riskien vähenemisen riittävästä edistyksestä. Tämän lisäksi edellytetään EVM:n hallintoneuvoston varautumisjärjestelyn myöntämistä koskevan (yksimielisen) päätöksen voimaantuloa.

Kolmannessa kohdassa määrätään muutosopimukseen liittymisestä. Muutosopimus on avoin liittymistä varten niille Euroopan unionin jäsenvaltioille, jotka liittyvät samanaikaisesti myös itse sopimukseen vakaussmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä sen 13 artiklan mukaisesti, jota sovelletaan kohdan mukaan myös muutosopimuksessa.

Muutosopimuksen kanssa mahdollisesti samanaikaisesti allekirjoitettavassa *yhteisessä julistuksessa* todetaan, että pankkiunioniin kuuluvat allekirjoittajat pyrkivät saattamaan muutosso-

pimuksen ratifiointiprosessin päätökseen samaan aikaan EVM-muutossopimuksen ratifiointiprosessin kanssa, sikäli kuin se on mahdollista ja ottaen huomioon kansalliset vaatimuksensa, ja joka tapauksessa niin pian kuin on tarpeen yhteisen varautumisjärjestelyn varhaiseksi käyttöönottamiseksi. Lisäksi edellytyksenä on, että poliittisessa päätöksessä on vahvistettu, että riskien vähentämisessä on edistytty riittävästi.

3 Oikeusperusta

Sopimus vakaumaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä on tavanomainen kansainvälinen sopimus, jossa sopimusosapuolena olevat EU:n jäsenvaltiot käyttävät kansallista toimivaltaa. Sopimuksen muuttaminen edellyttää sopimusosapuolten yksimielisyyttä sopimusmuutoksista.

Sopimusta neuvoteltaessa toimitelillä ja jäsenvaltioilla oli eriäviä näkemyksiä samanaikaisesti neuvotellun kriisinratkaisuasituksen oikeusperustan (SEUT 114 artikla) asianmukaisuudesta tiettyjen säädösten osalta. Myös Suomi piti oikeusperustan asianmukaisuutta epäselvänä ja kiistanalaisena (*PeVL 28/2013 vp*). Ratkaisuna kiistanalaiset kysymykset siirrettiin erilliseen, kriisinratkaisuasitusta täydentävään sopimukseen, jonka muuttamisesta tässä kirjelmässä on kyse.

Neuvottelujen kohteena olevassa sopimuksessa ja siihen liittyvässä muutossopimuksessa on siten kysymys kiinteästi Euroopan unionin toimintaan liittyvän sopimuksen kansallisesta käsitteystä ja valmistelusta.

4 Suhde perustuslakiin

4.1 Päätöksenteko sopimuksesta

Suomi on perustuslain 1 §:n 3 momentissa sitoutunut sekä Euroopan unionin, että siihen kuuluvan eurooppalaisen talous- ja rahaliiton kehittämiseen, pankkiunioni mukaan lukien (*PeVL 55/2017 vp*). Perustuslakivaliokunta on todennut, että perustuslain 1 §:n mukaan Suomen täysivaltaisuuteen ja kansainväliseen yhteistyöhön osallistumiseen liittyvistä säännöksistä voidaan tehdä päätelmiä perustuslain kannalta suotavasta päätöksentekotavasta talous- ja rahaliiton toiminnassa (*PeVL 55/2017 vp* ja *PeVL 22/2011 vp*).

Perustuslain 93 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvosto vastaa Euroopan unionissa tehtävien päätösten kansallisesta valmistelusta ja päättää niihin liittyvistä toimenpiteistä, jollei päätös vaadi eduskunnan hyväksymistä. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että sanottu perustuslain säännös kattaa myös unionin toimivaltaan muodollisesti kuulumattomat, mutta unioniasioihin sisällöltään ja vaikutuksiltaan rinnastettavat asiat (ks. esim. *PeVM 10/1998 vp*, *PeVL 49/2001 vp* sekä *PeVL 56/2006 vp*). Tällaisia unioniasioihin sisällöltään ja vaikutuksiltaan rinnastettavia asioita ovat siten sopimukset tai päätökset, jotka on tehty unionin tehtävien hoitamista varten tai unioniin liittyvän syyn vuoksi.

Perustuslakivaliokunta on nimenomaisesti katsonut, että käsiteltävä valtiosopimus liittyy sisällöllisesti kiinteästi kriisinratkaisumekanismeja koskevaan asetukseen ja pankkien elvytys- ja kriisinratkaisudirektiiviin sekä EU:n toimielimiin. Sopimus rinnastuu siten selkeästi sisällöltään ja vaikutuksiltaan unioniasioihin (ks. *PeVL 1/2014 vp* asian *U 58/2013 vp* johdosta).

Perustuslakivaliokunta esitti myös sopimusta koskevan hallituksen esityksen (HE 175/2014 vp) käsittelyn yhteydessä, että eduskunnan suostumus on tarpeen hallituksen esityksessä tarkoitetun sopimuksen hyväksymiseen sekä hallituksen esityksessä ehdotetun julistuksen antamiseen ja että näistä päätetään äänten enemmistöllä ja kyseinen lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen

lain säätämisyjärjestyksessä. Edellä todetut soveltuvat näin ollen myös käsillä olevaan muutos-sopimukseen.

Perustuslakivaliokunta on aikaisemmin katsonut, että arvioitavan sopimuksen määräykset eivät koske perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa ja 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Sopimuksen hyväksymisestä voidaan siten päättää äänten enemmistöllä ja ehdotus sopimuksen voi-maansaattamislainsäädännön alaan ja eduskunnan budjettivaltaan vaikuttavista määräyksistä (ks. *PeVL 35/2014 vp*). Muutossopimusluonnoksissa muutetaan näitä määräyksiä ja lisäksi sopimuksen muuttaminen voidaan katsoa yhdessä EVM:iin perustettavan rahaston varautumisjärjestelyn kanssa merkitykseltään huomattavaksi.

4.2 Eduskunnan budjettivalta

Perustuslakivaliokunta on useaan otteeseen katsonut, että Suomen taloudellisia vastuita tulee tarkastella kokonaisuutena niistä aiheutuvan eduskunnan budjettivallan rajoituksen selvittä-miseksi (*PeVL 55/2017 vp, PeVL 3/2012 vp, PeVL 25/2011 vp*). Valiokunta on painottanut tar-vetta suojella eduskunnan budjettivaltaa (*PeVL 28/2013 vp*). Perustuslakivaliokunta on vakiin-tuneesti pitänyt Euroopan unionin rahoitusvakautta koskevista järjestelyistä olennaisina valtio-sääntöoikeudellisina kysymyksinä Suomen taloudellisten vastuiden käsittelyä kokonaisuutena niistä aiheutuvan eduskunnan budjettivallan rajoituksen selvittämiseksi (ks. *PeVL 10/2019 vp, s. 4, PeVL 55/2017 vp, PeVL 25/2011 vp, s. 3/II ja PeVL 3/2012 vp, s. 2 /II*). Viime kädessä on kysymys siitä, voidaanko vastuilla vaarantaa Suomen valtion mahdollisuudet vastata niistä vel-voitteistaan, jotka sillä Suomen perustuslain mukaan on (*PeVL 3/2013 vp, PeVL 5/2011 vp, s. 4/II ja myös PeVL 52/2014 vp*). Edelleen perustuslakivaliokunta on pitänyt erittäin tärkeänä, että Suomen budjettisuvereniteettia suojataan mahdollisimman tehokkaasti (*PeVL 10/2019 vp, PeVL 55/2017 vp, PeVL 28/2013 vp, s. 4/II ja PeVL 5/2011 vp*).

Eduskunnan budjetti- ja finanssivallan turvaamisen kannalta on olennaista, että yhteisessä krii-sinratkaisumekanismissa toteutuu kattava ja täysimääräinen sijoittajavastuu, jolloin tarve krii-sinratkaisurahaston varojen käyttöön ja mahdolliseen julkiseen rahoitukseen minimoidaan (ks. *PeVL 28/2013 vp, s. 4—5 ja PeVL 1/2014 vp, s. 3*). Arvioidessaan Euroopan vakaumusmekanismi ja sen tukivälineiden valtiosääntöoikeudellisia kysymyksiä valiokunta on pitänyt tärkeinä seik-koina Suomen vastuiden kokonaisuutena, niiden toteutumisen todennäköisyyttä, eduskunnan osallistumista päätöksentekoon ja vaikutuksia valtion mahdollisuuksiin vastata perustuslain mukaisista velvollisuuksista (ks. *PeVL 55/2017 vp*).

Perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt sopimuksen kokonaisuuden ja siitä tekemänsä valtiosään-töoikeudellisen arvion kannalta merkityksellisenä sitä, että sopimukseen sisältyy tietty siirty-mäkautta koskeva järjestely (*PeVL 14/2019 vp*). Muutossopimuksen muutokset kohdistuvat kui-tenkin vain siirtymäkautta kahteen tai kolmeen viimeiseen vuoteen tuoden ylimääräiset va-kausmaksut yhteisen kustannusten taakanjaon piiriin jo siirtymäkautta aikana. Lisäksi sopi-musosapuolen velvoitetta siirtää pankeilta kerättäviä ylimääräisiä vakausmaksuja siirtymäkau-den aikana on rajattu (pääasiallinen sisältö –osiossa kuvattuun kaltaisesti) kaksivaiheisen porras-tuksen lisäksi EU:n kriisinratkaisulainsäädännön ylimääräisten vakausmaksujen keräämistä koskevan säädöksen mukaisesti, varautumisjärjestelystä myönnettävien lainojen lähtökohtaisen eräänntymisajan huomioimisella sekä kriisinratkaisurahaston koolla tietyn kriisinratkaisumää-räyksen voimaantulopäivänä.

Arvion kohteena olevien järjestelyjen valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin keskiössä on se, mil-laisia vaikutuksia siirtymäkautta järjestelyillä on Suomen taloudellisten vastuiden kasvamisen

kannalta. Valtiosopimuksen hyväksymiskirjan tallettamisen yhteydessä Suomi antoi julistuksen, jonka mukaan yhteistä kriisinratkaisurahastoa koskevaa sopimusta ja EU:n kriisinratkaisuasetausta tulee tulkita siten, etteivät ne luo jäsenvaltioiden yhteisvastuuta, Euroopan vakausmekanismista tehdyn EVM-sopimuksen muuttamista tai erityisesti julkisten varojen käyttöä koskevia velvoitteita tavalla, joka rajoittaa sopimuspuolten budjettisuveerenisuutta tai fiskaalista vastuuta. Sitten EVM-sopimuksen muutoksista on neuvoteltu, ja EVM:n yhteyteen ollaan perustamassa yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteistä varautumisjärjestelyä. Varautumisjärjestely tapahtuu kuitenkin kokonaan EVM:n nykyisen pääomarakenteen puitteissa, joten Suomen mahdolliset enimmäisvastuut siltä osin pysyvät muuttumattomina ja ovat tarkkarajaisia ja tunnettuja.

Muutossopimuksella muutettaisiin pääosin sopimuksen 5 artiklaa, jossa määrätään kustannusten taakanjaosta kriisinratkaisurahastoa käytettäessä. Muutossopimuksella ei muutettaisi rahastoon etukäteen kerättyjen varojen ja rahasto-osuuksien yhdistämispolkua vaan muutos kohdistuisi ainoastaan pankkien maksamiin ylimääräisin vakausmaksuihin ja *kaikkien* sopimusosapuolten velvoitteeseen siirtää niitä rahastoon kriisinratkaisutilanteissa jo siirtymäkauden aikana, kuitenkin määrällisesti rajatusti kuten edellä ja pääasiallinen sisältö -osiossa on kuvattu.

Muutettu sopimuksen 5 artikla voidaan katsoa puskuriksi eduskunnan budjetti- ja finanssivallan turvaamisen kannalta, sillä pankit rahoittavat lähtökohtaisesti kriisinratkaisutilanteen sekä etukäteen kerätyillä että ylimääräisillä vakausmaksuilla. Julkisiin varoihin turvautuminen kriisinratkaisun hoitamisessa olisi näin ollen epätodennäköisempää tai ainakin rahoituksen määrä ennen julkisiin varoihin turvautumista olisi lähtökohtaisesti suurempi.

Muutetun 5 artiklan myötä Suomi sopimusosapuolena on velvoitettu siirtämään mahdollisesti joissakin tapauksissa pankeilta kerättäviä ylimääräisiä vakausmaksuja toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvan kriisitilanteen rahoittamiseksi jo siirtymäkauden aikana. Tällaisen velvoitteen laiminlyönti johtaisi äärimmillään Suomen sulkemiseen pois kriisinratkaisurahastoon kerättyjen yhdistettyjen varojen käytöstä sopimuksen 10 artiklan mukaisesti, mutta muita rahallisia korvausvelvoitteita sopimus ei mainitun velvoitteen laiminlyönnistä sisällä. Näin ollen voidaan katsoa, että uudella velvoitteella ei ole tästäkään näkökulmasta viime kädessä vaikutusta eduskunnan budjettivaltaan.

Perustuslakivaliokunta on korostanut, että eduskunnan perustuslain mukaisten tiedonsaanti- ja vaikutusmahdollisuuksien ja eduskunnan budjettivallan turvaaminen edellyttävät, että muun muassa vaihtoehtoisten rahoituslähteiden käyttämisestä päättävät kaikki jäsenvaltiot tapauskohtaisesti. Valtiosääntöoikeudellisesti olisi parasta, että päätös tehdään yksimielisesti (*PeVL 28/2013 vp*). Muutossopimus ei päätöksenteon osalta tältä osin muuta tilannetta: kriisinratkaisuneuvostolla on toimivalta jo nyt hakea rahoitusta vaihtoehtoisista rahoituslähteistä. On kuitenkin huomattava, että ylimääräisten vakausmaksujen tuominen yhteisen taakanjaon piiriin jo siirtymäkauden aikana voi käytännössä johtaa sellaiseen tilanteeseen, että suomalainen pankkisektori voi joissakin tapauksissa olla rahoittamassa toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvaa kriisinratkaisua (ylimääräisin vakausmaksuin) jo siirtymäkauden aikana. Ylimääräiset vakausmaksut ohjautuisivat siis vaihtoehtoisista rahoituslähteistä myönnettyjen lainojen takaisinmaksuihin, riippumatta missä jäsenvaltiossa kriisinratkaisu tapahtuu ja kuka lainan tai tuen myöntäjä on.

4.3 Rahasto-osuuksien välinen lainaus

Perustuslakivaliokunta on lisäksi suhtautunut arvostellen siirtymäkaudella tapahtuvaan pakolliseen lainaamiseen (ks. *PeVL 1/2014 vp*). Sopimuksen 7 artiklaan (*väliaikainen siirto rahasto-osuuksien välillä*) 1 kohtaan tehdään muutos, jonka mukaan rahasto-osuuksien välinen lainaus

on edelleen nykysopimuksen tavoin vapaaehtoista. Muutoksen myötä lainaa nostavilla sopimusosapuolilla ei kuitenkaan olisi enää velvoitetta siirtää lainaa vastaavaa määrää ylimääräisiä vakauserämuksia lainaa myöntävälle sopimusosapuolille siirtymäkauden aikana niiden (kansallisten) rahasto-osuuksien täydentämiseksi (mikä johtuu kustannusten taakanjakoa koskevista muutoksista sopimuksen 5 artiklaan). Rahasto-osuuksien välisiin lainoihin liittyvät päätöksentekomekanismit pysyvät kuitenkin muuttumattomina, eli varojen siirto rahasto-osuuksien välillä voi tulla voimaan ainoastaan, ellei yksikään sopimusosapuoli ole sitä vastustanut sopimuksen 7 artiklan mukaisesti.

4.4 Kriisintarkkaisuvarahaston täydentävät rahoitusjärjestelyt

EVM:n yhteyteen perustettavan rahaston yhteinen varautumisjärjestely olisi kaikkein viimesijaisiin rahoituslähteiden yhteiselle kriisintarkkaisuvarahastolle, jota käytettäisiin, kun muut rahoituslähteet olisivat ehtyneet ja kriisintarkkaisuvarahaston varat olisivat riittämättömiä kriisintarkkaisuvaratilanteen tai -tilanteiden rahoittamiseksi. Sopimuksen muuttamisella on siten epäsuora vaikutuksensa myös suomalaisen veronmaksajan riskiasemalle Suomen ollessa yksi vakauserämuksien omistajajäsenvaltio. Sopimuksen muuttamisella ei kuitenkaan ole suoraan vaikutusta Suomen pääomaosuuksiin rajattuihin kokonaisvastuuksiin Euroopan vakauserämuksissa, jotka pysyvät muuttumattomina ja ovat tunnettuja ja tarkkarajaisia. Sopimusmuutokset todennäköisesti siirtäisivät jonkin verran varautumisjärjestelyyn turvautumista, sillä ylimääräisiä vakauserämuksia voitaisiin hyödyntää aiempaa mittavammin siirtymäkauden aikana.

Sopimusmuutoksilla ei olisi suoraan vaikutusta niihin jo aiemmin sovittuihin *kansallisiin* järjestelyihin, jotka koskevat jäsenvaltion mahdollista velvollisuutta täydentää siirtymäkaudella kriisintarkkaisuvarahaston kansallista rahoitusosuutta kansallisin varoin tai antaa osuudelleen valtiontakaus. Tällainen lainajärjestely ei nimittäin koske kriisintarkkaisuvarahastoa koskevan valtiosopimuksen artiklaa 5(1)(d), eli lainajärjestelyllä ei siltarahoiteta ylimääräisiä vakauserämuksia. Lainajärjestely on siirtymäkaudella viimesijainen suhteessa yhteisen kriisintarkkaisuvarahaston muihin rahoitusmuotoihin. Sekä lainajärjestely että rahasto-osuuksien lainaamista koskevan pyynnön enimmäismäärä ovat tarkkarajaisia ja niihin liittyvät valtuudet on kertaalleen eduskunnassa hyväksytty ja ne ovat edelleen voimassa (täydentävä talousarvioesitys HE 118/2015 vp (19.11.2015), TA2016 28.01.92). Sopimusmuutokset eivät koske näitä lainajärjestelyjä eikä niillä siten olisi tältä osin myöskään vaikutusta Suomen budjettisuvereniteettiin tai eduskunnan vaikutusmahdollisuuksiin. Kyseisissä kansallisissa lainajärjestelyissä on sen sijaan yleinen uudelleentarkastelulauseke, jonka mukaan järjestelyjä tarkastellaan viimeistään ”yhteisen varautumisjärjestelyn päivänä”, mikä tarkoittaisi mahdollisesti näiden kansallisten järjestelyjen lakauttamista yhteisen varautumisjärjestelyn käyttöönoton yhteydessä.

4.5 Muutosopimuksen soveltaminen ja voimaantulo

Muutosopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa määrätään sopimuksen viivytetystä soveltamisesta. Sopimuksen soveltamisen edellytyksenä on yhteiseen valvontamekanismiin ja yhteiseen kriisintarkkaisuvarahastoon osallistuvien sopimusosapuolten päätös riskien vähentämisen riittävästä edistyksestä sekä EVM:n hallintoneuvoston varautumisjärjestelyn myöntämistä koskevan (yksimielisen) päätöksen voimaantulo. Instituutit antavat myöhemmin tänä vuonna arvion pankkisektorin riskien vähentämisestä. Tämän arvion jälkeen tehdään päätös siitä, onko riskien vähentämisessä edistytty riittävästi, ottaen huomioon 14.12.2018 eurohuippukokouksessa sovitut ehdot yhteisen kriisintarkkaisuvarahaston yhteisen varautumisjärjestelyn käyttöönotolle ja käyttöönoton aikaistamiselle. Eurohuippukokouksen julkilausumassa tai muutosopimuksessa ei todeta, miten pankkiunionin jäsenvaltioiden päätös riskien vähentämisestä konkreettisesti tehdään, mikä on sen oikeudellinen muoto tai oikeusperusta. Aikaistettua käyttöönottoa koskevissa

ehdoissa todetaan, että aikaistetusta käyttöönnotosta tehdään poliittinen päätös riskienvähentämisarvion perusteella. Myös muutossopimukseen liittyvässä julistuksessa viitataan yhteisen valvontamekanismin ja yhteisen kriisinratkaisumekanismin ehdoissa tarkoitettuun poliittiseen päätökseen. Tämä poliittinen päätös tehtänee euroryhmässä tai eurohuippukokouksessa, jolloin on oletettavaa, että päätöksenteolta riskien riittävästä vähentämisestä edellytetään tavantomaiseen tapaan yksimielisyyttä. Suomi on joka tapauksessa jo neuvotteluvaiheessa korostanut eduskunnan aiempien kantojen mukaisesti, että se tulee muodostamaan lopullisen kantansa muutossopimukseen instituutioiden ja sen oman riskien vähentämisarvion perusteella eikä tule ratifioimaan muutossopimusta ennen niitä. Muutossopimuksen viivytettyä soveltamista koskeva lauseke ei näin ollen rajoita eduskunnan osallistumista päätöksentekoon, sillä sopimuksen soveltaminen ei tule mahdolliseksi ennen kaikkien osapuolten ratifiointia. Muutossopimuksen yhteydessä mahdollisesti allekirjoitettava julistus ei myöskään rajoita Suomen kansallisen päätöksen muodostamista riskien vähentämisestä tai sopimuksen ratifioinnista, sillä julistus ei ole oikeudellisesti velvoittava.

4.6 Yhteenveto

Muutossopimus ei muuta yhteisessä kriisinratkaisumekanismissa lähtökohtaisesti toteutettavaa sijoittajavastuuta tai valtion mahdollisuuksia vastata perustuslain mukaisista velvollisuuksista. Erityistä Suomen täysivaltaisuuteen ja eduskunnan budjettivaltaan liittyvää perustuslaillista esitettyä yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistetulle käyttöönnotolle ja valtiosopimuksen muuttamiselle esitetyllä tavalla riskien vähentämistä koskevan arvion pohjalta ei valtioneuvoston näkemyksen mukaan ole. Myös perustuslakivaliokunta on alustavasti arvioinut näin (*PeVL 14/2019 vp* ja *5/2020 vp*).

5 Ehdotuksen vaikutukset

Valtiosopimus vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä on voimaansaattettu Suomessa lailla vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (1196/2014). Sopimuksen piiriin kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja mainitun lain voimaantulosta on säädetty valtioneuvoston asetuksella 88/2015. Muutossopimus saatettaisiin kansallisesti voimaan vastaavalla tavalla lailla ja asetuksella. Muutossopimus ei edellytä aineellisia muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

5.1 Taloudelliset vaikutukset

Vakausmaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä tehdyn sopimuksen mahdolliset muutokset ja niihin liittyvät taloudelliset vaikutukset koskevat ensisijaisesti suomalaista pankkisektoria pankkien rahoittaessa yhteisen kriisinratkaisurahaston vakausmaksuilla.

Sopimuksen muuttamisen nettovaikutusta suomalaiselle pankkisektorille ja sen asiakkaille on haastava arvioida. Vaikutukset riippuvat pitkälti siitä, kuinka usein yhteiseen kriisinratkaisurahastoon jouduttaisiin turvautumaan, sekä kuinka usein rahastoa käytettäisiin suomalaisen pankin kriisinratkaisuun verrattuna pankkiunionin (euroalueen) muihin pankkeihin. Ehdotetut muutokset kasvattavat rahaston mahdollisuutta vastata useisiin peräkkäisiin tai yhtäaikaisiin kriisitilanteisiin jo siirtymäkauden aikana, minkä lisäksi se heikentää pankkien ja niiden kotivaltioiden välistä suoraa kohtalonyhteyttä, mikä on yksi pankkiunionin keskeinen tavoite.

Sopimusmuutosten täsmällisten euromääräisten vaikutusten arviointi edellyttäisi oletuksia siitä, mihin rahasto-osuuteen (tai rahasto-osuuksiin) ensimmäinen rahaston käyttöä edellyttävä kriisinratkaisutilanne kohdistuisi, ja minkä suuruisena. Vasta tämän jälkeen voitaisiin arvioida sen vaikutuksia kaikkiin rahasto-osuuksiin sekä eri jäsenvaltioiden pankkisektoreille lankeavia ylimääräisiä vakausmaksuja.

Mikäli suomalaisten pankkien taloudellinen asema suhteessa muihin euroalueen pankkeihin arvioidaan merkittävästi paremmaksi, voidaan sopimuksen muuttamisen nettovaikutus suomalaiselle pankkisektorille arvioida negatiiviseksi. Toisaalta tätä negatiivista nettovaikutusta pienentää ainakin jossain määrin se tosiasia, että sopimusmuutosten myötä myös suomalaisen (viime vuosina kasvaneen) pankkisektorin kriisinratkaisutilanteeseen olisi enemmän varoja käytettävissä jo ennen siirtymäkauden loppua (eli ennen vuotta 2024).

Lisäksi on hyvä muistaa ehdotettujen sopimusmuutosten määrällisen rajauksen lisäksi niiden ajallisesti rajattu ulottuvuus: pankkiunionin pankit siirtyvät joka tapauksessa täyteen yhteisvastuuseen pankkien kriisinratkaisun rahoituksessa vuoden 2024 alusta alkaen. Nyt käsiteltävät muutokset ainoastaan nopeuttavat jonkin verran pankkisektorin täyttää yhteisvastuuta siirtymäkauden kahtena tai enimmillään kolmena viimeisenä vuotena tuoden ylimääräiset vakausmaksut asteittain yhteisvastuun piiriin.

Suomalainen pankkisektori maksoi vuonna 2019 kriisinratkaisurahastoon noin 216 miljoonaa euroa ennakollisia vakausmaksuja. Vuotuiset ylimääräiset vakausmaksut suomalaiselle pankkisektorille voivat siten EU:n kriisinratkaisuasetuksen 71 artiklan mukaisesti vuonna 2019 olla enimmillään noin 650 miljoonaa euroa.

Koko pankkiunionin pankkisektori maksoi puolestaan yhteensä 7,8 miljardia euroa ennakollisia vakausmaksuja rahastoon, jossa on tällä hetkellä yhteensä noin 33 miljardia euroa varoja. Siten vuonna 2019 vuotuiset ylimääräiset vakausmaksut koko pankkiunionin pankkisektorille voisivat olla noin 23,4 miljardia euroa.

Varautumisjärjestelystä nostettujen lainojen erääntymisaika on lähtökohtaisesti 3 vuotta. Kolmena peräkkäisenä vuonna nostettavat ylimääräiset vakausmaksut olisivat siten suomalaiselle pankkisektorille vuoden 2019 luvuilla arvioituna lainsäädännöllisesti enimmillään noin 1,95 miljardia euroa ja kaikille pankkiunionin pankeille yhteensä hieman reilut 70 miljardia euroa. Varautumisjärjestelystä myönnettävä rahoituksen enimmäismäärä on siirtymäkauden aikana rajattu kriisinratkaisurahaston kokoon ja lisäksi EVM:n yhteyteen perustettavan varautumisjärjestelyn nimellinen katto on sovittu asetettavaksi 68 miljardiin euroon.

Suomalaisen pankkisektorin enimmäisaltistuma ylimääräisille vakausmaksuille (vuoden 2019 luvuilla arvioituna) on siis yhteensä 1,95 miljardia euroa kolmelle vuodelle jakautuen. Enimmäisaltistuma on kuitenkin tosiasiallisesti pienempi, sillä varautumisjärjestelystä myönnettävä rahoitus on rajattu rahaston kokoon (siirtymäkauden aikana) ja sitä rajoittaa toki myös varautumisjärjestelyn nimellinen katto. Lisäksi sopimusosapuolet siirtävät ylimääräiset vakausmaksut *pro rata*-perusteisesti siltä osin, kun joudutaan turvautumaan kaikkien sopimusosapuolten ylimääräisiin vakausmaksuihin. Myös rahasto-osuuksien välinen mahdollinen lainaus sopimuksen 7 artiklan mukaisesti pienentäisi kustannustaakkaa ylimääräisistä vakausmaksuista, sillä se mahdollistaisi jo etukäteen kerättyjen varojen laajemman hyödyntämisen. Todellinen kustannustaakka kriisitilanteessa riippuisi lopulta siitä, missä jäsenvaltiossa ja minä ajankohtana kriisinratkaisutilanne tapahtuisi, ja miten se kuluttaisi rahaston eri rahasto-osuuksia ennen varautumisjärjestelyyn turvautumista.

Sopimuksen muuttamisella on myös epäsuora vaikutuksensa suomalaisen veronmaksajan riskiasemalle Suomen ollessa yksi Euroopan vakausmekanismin omistajajäsenvaltio. Sopimuksen muuttamisella ei kuitenkaan ole suoraan vaikutusta Suomen pääomaosuuksiin rajattuihin kokonaisvastuisiin Euroopan vakausmekanismeissa, jotka pysyvät muuttumattomina ja ovat tunnettuja ja tarkkarajaisia. Sopimusmuutokset todennäköisesti myöhentäisivät jonkin verran varautumisjärjestelyyn turvautumista, sillä ylimääräisiä vakausmaksuja voitaisiin hyödyntää aiempaa mittavammin siirtymäkauden aikana.

6 Kansallinen käsittely ja käsittely Euroopan unionissa

6.1 Kansallinen käsittely

Yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistetusta käyttöön otosta ja sopimukseen liittyvistä neuvotteluista on annettu aiemmin valtioneuvoston selvitys (*E 45/2019 vp*) ja jatkoselvitys (*EJ 2/2020 vp*), joihin eduskunta on ottanut kantaa seuraavissa lausunnoissa:

E 45/2019 vp

TaV, TaVL 7/2019 vp

VaV, VaVL 3/2019 vp

PeV, PeVL 14/2019 vp

SuV, SuVL 4/2019 vp, O 55/2019 vp

EJ 2/2020

TaV, TaVL 4/2020 vp

VaV, VaVL 1/2020 vp

PeV, PeVL 5/2020 vp

SuV, SuVL 1/2020 vp

Edellä mainitun jatkoselvityksen kanta vastaa tämän kirjelmän valtioneuvoston kantaa. Valiokunnat ovat jatkoselvitykseen liittyvissä lausunnoissaan yhtyneet valtioneuvoston kantaan ja korostaneet mm. riskien vähenemisarvion huolellista, puolueetonta ja läpinäkyvää laatimista. Lisäksi riskien vähenemisen tulisi olla todellista ja kokonaisuuden kannalta riittävää (ks. mm. *SuVL 1/2020 vp, VaVL 1/2020 vp, TaVL 4/2020 vp*). Pankkisektorin riskien vähenemisarvio suoritetaan myöhemmin tänä vuonna. Valtioneuvosto tulee antamaan erillisen selvityksen riskien vähenemisestä myöhemmin tämän vuoden aikana instituutioiden tekemän riskiarvion pohjalta.

Valtiovarainministeriö lähetti 3.3.2020 lausuntopyynnön muutossopimuksesta ja yhteisestä julistuksesta Suomen Pankille, Finanssivalvonnalle, Rahoitusvakaustalvostolle, Finanssiala ry:lle ja ulkoministeriölle. Lausuntopyynnössä pyydettiin lausumaan sopimuksesta, yhteisestä julistuksesta, niiden allekirjoittamisen tarkoituksenmukaisuudesta sekä erityisesti sopimuksen ja julistuksen edellä kuvatun yhtäaikaisen allekirjoitusmenettelyn asianmukaisuudesta sekä sopi-

muksen ratifioinnin riippuvuudesta riskien vähentämisarvion ja sitä koskevien kansallisten arvioiden lopputuloksesta. Saadut lausunnot olivat sopimusmuutosta puoltavia Finanssiala ry:tä lukuun ottamatta. Ulkoministeriö ehdotti, että Suomi voisi mahdollisesti harkita myös oman erillisen lisäjulistuksen tekemistä asiassa tuodakseen selkeästi ilmi omia kansallisia reunaehtoja sopimuksen hyväksymiselle. Lausuntopyynnön jälkeen julistuksen sanamuoto on kuitenkin muuttunut, ja julistus ottaa nyt paremmin huomioon myös Suomen prosessiin liittyvät reunaehdot. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan omalle lisäjulistukselle ei näin ollen ole tarvetta.

U-kirjelmä on valmisteltu valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosastolla. U-kirjelmä käsitellään raha-asiainvaliokunnan kokouksessa 14.5.2020.

6.2 Käsittely Euroopassa

Euromaiden keskuudessa on laaja tuki sopimuksen muuttamisesta ehdotuksen mukaisesti, mikäli varautumisjärjestely päätetään riskien vähenemisarvion perusteella ottaa aikaistetusti käyttöön.

Euroryhmän oli tarkoitus saavuttaa poliittinen sopu muutossopimuksen sisällöstä jo 16. 3.2020, mutta koronavirustilanteen vuoksi poliittisen sovun vahvistaminen on lykätty myöhemmäksi. Joka tapauksessa poliittinen sopu muutossopimuksen sisällöstä tullaan vahvistamaan odotettavasti samanaikaisesti EVM-muutossopimuksen kanssa.

Alkuperäisen euroryhmässä hahmotellun aikataululuonnoksen mukaan sopimusosapuolten oli tarkoitus allekirjoittaa molemmat muutossopimukset tämän kevään aikana. Allekirjoittamiselle ei ole nyt asetettu tarkkaa aikataulua, mutta on mahdollista, että allekirjoittaminen tapahtuisi kesäkuussa. Ratifiointiprosesseille oli hahmotellussa aikataulussa sen sijaan varattu aikaa aina ensi vuoden toukokuuhun saakka.

Euroopan parlamentilla ei ole roolia kyseessä olevassa valtiosopimuksessa.

7 Ahvenanmaan toimivalta

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

8 Valtioneuvoston kanta

Hallitusohjelman mukaan Suomi toimii aktiivisesti pankkiunionin viimeistelemiseksi ottaen huomioon pankkien riskitasot.

Suomi voi lähtökohtaisesti hyväksyä, että mikäli varautumisjärjestely päätetään ottaa käyttöön aikaistetusti, samassa yhteydessä voidaan tehdä vakaumaksujen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä tehtyyn sopimukseen rajattuja muutoksia, joilla pankkisektorilta kerättävät ylimääräiset vakaumaksut tuotaisiin yhteisen taakanjaon piiriin samanaikaisesti varautumisjärjestelyn käyttöönoton kanssa eli ennen sopimuksessa tarkoitettua siirtymäkauden loppua.

Suomi muodostaa lopullisen kantansa varautumisjärjestelyn aikaistettuun käyttöönottoon eurooppalaisten instituutioiden (komissio, kriisinratkaisuneuvosto, Euroopan keskuspankki) tekemän pankkisektorin riskien vähenemisarvion ja oman itsenäisen riskien vähenemisarvionsa perusteella.